

Constant itaque monumenta non pauca mar-
morum vetustorum in Ecclesia Romana ab æta-
te Hippolyti Martyris ad Gregorium Tertium,
sub quo vita hujus collectionis ante Anastasium
conseribebantur: quæ nobis exhibent documen-
ta genuina, & publica plurimæ gestorum in-
Cœciliis apud Sedem Apostolicam celebratis,
ac decreta Summorum Pontificum legesque la-
tas: & enumerant hujus Ecclesiæ Presbyteros,
& Diaconos, qui Synodis interfuerunt: ut pla-
nè constare possit, pleraque facta enunciata in
hoc Libro Pontificali potuisse jam tum falsitatis
redargui publico testimonio, si contra fidem
eundem monumentorum conscripta forent.

39. Liceat hic obiter indicare, quantum au-
toramenti concilient historia Libri Pontifica-
lis hæc monumenta, quæ styli barbariem præ-
ferunt propriam illius ætatis, quæ sub Gre-
goriis II. & III. Vitæ Pontificum colligebantur
ex catalogis, & tabulariis temporum superio-
rum. Una inscriptio, quam modò retulimus,
ita negligenter curata ab illo, qui præserat in
cisioni, sive Notarius fuerit, sive Praepositus fa-
bricæ, sive alias Administer Bifilice, dum per
singulos fermè versus in regulas Grammatices
frequenter, & graviter peccat, vivum colorem
exprimit infelici illius ætatis: quam Longo
bardi duobus fermè saeculis dominacionis in
Italia expletis ita hospitem effecerant Latinæ lo-
cationis, ut Actorum publicorum exceptores, ut
Regum ipsorum Notarii, ac diplomatum Magi-
stri nihilo correctius distarent. Exemplum
dabam ex Tabulario Monasterii olim Salvatoris
Titulo, nunc S. Julij nuncupati, Brixia fundato
per Ansam Reginam, Regis Desiderii
conjugem, & Adelchis, sive Adelgisi matrem.

40. Ex autographis exscriptis exordia, & sub-
signaturem duorum diplomatum, quæ ita per-
scribuntur. Primum spæctat ad annum Ævæ
Christi 771.

... rius (Fl. Desiderius) vir excell rex.
Monasterio Dñi & Redemptoris nostri sito intra

A civitate nostra brixiana, quam nos Xpo juvante
unâ cum reverentissima conjugenostra ansaregina
ad fundamentis construximus & sacrate donna-
anselpere abbatissæ dilectæ filiæ nostræ detulisti
excellentie regni nostri eo quod excellētissimus adel-
chis rex filius noster germanus tuus atque gloria
conjux nostra ansa regina genitrix tua contulisti
per preceptas dominationis singulis rebus in ipso sâ-
to monasterio in finibus nostris austrie vel neustrie
Spolei & tuscie curtes cum massaritas &c. Scripsit
ego petro notario acto brevia diemensis iulii anno
felicissimi regn. per indict. viiiii fel.

Sequitur alterum diploma pertinens ad an-

num 772.

B Flavius adelchis vir excell. rex Monasterio Dñi
Salvatoris sito in civitate brixiana quod domna
precillentissima ansa regina genitrix nostra &
dicata dñi anselpere abbatissæ dilectæ germane nostræ
&c. ex dicto domini regis pro advaldo notariu ex
ipsius dictato scripsi ego ermoaldo notario fel. acto
civitate in brixia undecima die mensis novembri
anno filecissimi regni nostri in di nonine quarto-

decimo p. mdc. xvina.

C 41. In Galliis eodem seculo, & superiori Re-
gum diplomata complura nihilo felicius dicta-
ta leges apud R. P. Mabillonum de re diplo-
matica lib. vi. donec literæ sub Pipino, & Ca-
rolo Magno reviviscerent, quæ irruptione Ser-
racenorum etiam ibi deformatae, ac fermè de-
letæ fuerant, ut infra leges in vita S. Gregorii
II. num. 182. & quemadmodum in historia
Massiliensi deplorat Russus lib. xi. cap. 1 profe-
rens epitaphium Eusebia sanctimonialis S. Cy-
riaci pag. 128. quam Virginem pag. 58. ex an-
tiquis documentis probat cum aliis xi. sacris
Virginibus quibus præserat sed deformasse narium
abscissione, ne à barbaris violaretur, qui circa
annos 725. & 730. nempe ætate S. Gregorii II.
& III. Provinciam vastabant. Epitaphium ni-
hilo melioribus grammaticæ legibus ita legitur
incisum:

P. HIC RÉQUIESCIT IN PASSE EVSEBIA RELIGIOSA
MAGNA ANCELLA DNI
QVI IN SÆCVLO AB HENEVNTE ETATE SVA VIXIT
SECOLARES ANNVS XIII. ET VBI A DNO
ELECTA EST IN MONASTERIO SANCTORVM CYRICI
SERVIVET ANNVS QVINQVAGENTA RECESSET SVB
DIE PRIDIE KAL. OCTOBRIIS INDICTIIONE SEXTA

Aliam quoque profert pag. 55. ejusdem stylis.
Quin etiam in Regiâ ipsâ Francorum di-
plomata Regis Chlotarii Secundi autographa,
cortici, seu papyro confignata, leguntur edita
ab Adm. Rev. Patre Felibien in historia Ab-
batis S. Dionysii, ita dictata circa annum Chri-
sti 620.

... . . . viris inlustribus Chrodegario . . .
iente per basilecabus de suis propriis facultatibus
per testamenti paginam voluerit leg. littera delegari
per nostris authoretibus testamentum.
noster Dodo Abba de Bafelecas Domini Dionisii Marte-
ris peculiares patroni nostri &c. Chlotarius im-
Chriſti nomine rex hanc præceptionem subſcripsi.

Si quis vero cupias barbariem earundem æta-
tum contemplari etiam in brevibus inscriptio-
nis, tum temporis positis intrâ fines Italæ;
proferam ex Panvinio antiquit. Veronensem lib.
v. cap. xi., & ex Co: Moscardo historiæ Ver-
onenis lib. 4. pag. 70. epigraphen, incisam co-
lumellæ, olim iubara maxima, nunc in ara
laterali Ecclesiæ S. Georgii in Valle Pollicella
ad sustinendam altaris mentam cum tribus sumi
libus collocata. Epocham incisionis, & struc-
tu-

D ræ nobis exhibet sub Rege Luitprando, hoc est
paulò ante annum Christi 743.

E Non gravabor hanc inscriptionem, licet à
Panvinio, & à Co: Moscardo editam, iterum
typis dare; cùm videri possit illorum neutri
spectata, sed aliorum opera minus diligenter
transcripta. Mihi verò cùm contingit Co: Ottolimum Ottolini optimè de studiis nostris meri-
tum rogare, ut charta humectata marmori ap-
plicaretur, & characterum duebus singuli fide-
lissime exprimerentur; is pro singulari, quæ
præstat eruditione, & cura quam adhibet in-
excolendis in patria nostra gravioribus discipli-
nis, historiæque firmamentis illustrandis, in fe-
recepit, ut editam ab utroque historico epi-
graphen ex autographo ita exceptam ad me
transmitteret, & columellæ alterius inscriptio-
nem pariter daret, Panvinio, & Moscardo non
observatam. In utraque attendere præstat lite-
ras complures ad Græci alphabeti formam inci-
sus, præcipue D, & L. Prior itaque inscriptio
à laudatis Scriptoribus vulgata talis est: